

OTVORENO PISMO PREMIJERKI ANI BRNABIĆ

29.08.2017. Autonomni ženski centar (AŽC) smatra da je vreme da se usvoji novi Zakon o rodnoj ravnopravnosti. Iznenadila nas je informacija da ministar Đorđević predlaže formiranje nove radne grupe i izradu treće verzije nacrtu Zakona, pogotovo s obzirom na to da su predstavnici ministarstva zaduženog za rad i socijalnu politiku bili uključeni u izradu trenutnog nacrtu Zakona. Takođe, izrada novog nacrtu zahtevala bi dodatna izdvajanja iz budžeta Republike Srbije i neminovno bi odložila njegovo usvajanje. **Zato AŽC traži da se premijerka Ana Brnabić oglasi i spreči dodatno odlaganje usvajanja Zakona sa kojim se već značajno kasni.**

Nedavno je potpredsednica Vlade, ministarka Zorana Mihajlović, izjavila da je „pripremljen Zakon o rodnoj ravnopravnosti koji će uskoro biti usvojen“ i oko kog je postignut „širok društveni konsenzus“. Međutim, dodala je da još nema pozitivnog mišljenja od Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Ministarstva odbrane.¹ Izgleda da nacrt Zakona neće ni dobiti očekivano „pozitivno mišljenje“ – **naše pitanje je zašto?**

Da li se ovde radi o (muškoj) dominaciji i želji da se uspostavi kontrola nad pravima žena, odnosno u oblasti koja duboko pogađa tradicionalno srpsko društvo? Da li je namera da se ono ne promeni, ili bar ne tako brzo kako je predložila ministarka Mihajlović? Zbog svega navedenog, **zahtevamo reakciju premijerke.**

Da podsetimo, izrada novog Zakona o rodnoj ravnopravnosti traje od polovine 2015. godine. Februara 2016. je iz skupštinske procedure povučena prva verzija nacrtu, tada Zakona o ravnopravnosti žena i muškaraca, nakon oštre reakcije organizacija civilnog društva, među kojima je bio i Autonomni ženski centar².

Sa usvajanjem zakona i strategija u ovoj oblasti ozbiljno se kasni. Zašto? Akcionim planom za Poglavlje 23 planirano je usvajanje novog Zakona o rodnoj ravnopravnosti u prvoj polovini 2016, u cilju „punog usklađivanja sa *acquis* i odredbama Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici“³. Novu Nacionalnu

¹ Danas. „Pitanja o porodici biće protivzakonita“. Link: http://www.danas.rs/drustvo.55.html?news_id=354547

² Video snimak sastanka održanog u Narodnoj skupštini:
<http://217.26.67.44/filesnrs/ostalo/ostalo2016021110.mp4>

³ <https://www.mpravde.gov.rs/tekst/12647/akcioni-plan-za-pregovaranje-poglavlja-23-usvojen-na-sednici-vlade-srbije-27-aprila-2016.php>

strategiju i Akcioni plan za sprečavanje nasilje u porodici i partnerskim odnosima trebalo je usvojiti do kraja 2016, a Vlada još uvek nije donela odluku o njenoj izradi. Četvrti periodični izveštaj o primeni Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena trebalo je predati Komitetu Ujedinjenih nacija do 1. jula 2017, ali ni to još uvek nije učinjeno.

I dosadašnja realizacija zakona, strategija i politika u oblasti rodne ravnopravnosti je nezadovoljavajuća⁴. Zašto? Dva ministarstva koja nisu dala pozitivno mišljenje na ovaj nacrt Zakona bila su i do sada zadužena za realizaciju aktivnosti u ovoj oblasti.

U nadležnosti Ministarstva odbrane bila je izrada novog Nacionalnog akcionog plana za primenu Rezolucije Saveta bezbednosti 1325 (2016-2020). Iako je njen naziv „Žene, mir i bezbednost“, među 31 članicom radne grupe nije bilo nijedne predstavnice ženskih i ženskih mirovnih organizacija⁵.

Indeks rodne ravnopravnosti⁶ u Srbiji iznosi 40,6%, a prosek za zemlje članice EU je 52,9%. Najslabije rezultate Srbija ima u domenu „rada“ i „novca“ – ispod 30%. Ipak, Ministarstvo odbrane smatra da je to što žene čine 12% profesionalnih vojnika, a svega 1,5% podoficira i 6% oficira odlika „ličnih afiniteta i izbora“, a ne sistemskog isključivanja i diskriminacije.

Sa druge strane, u nadležnosti Ministarstva za rad i socijalnu politiku bila je primena Nacionalne strategije za poboljšanje položaja žena i unapređenje rodne ravnopravnosti (2010-2015). Nezavisna procena pokazala je da nikada nije bio uspostavljen proces njenog praćenja, niti je bilo sveobuhvatnih izveštaja, tako da je „teško ili nemoguće utvrditi“ da li su planirane aktivnosti sprovedene i koliko je finansijskih sredstava iz budžeta izdvojeno za to. O sprovođenju aktivnosti koje se tiču žena u Strategiji i Akcionom planu protiv diskriminacije ovo Ministarstvo se dosledno ne izjašnjava o planiranim sredstvima, realizaciji aktivnosti i postignućima, ili izveštava da planirani indikatori nisu postignuti. Specijalizovane usluge podrške ženama žrtvama nasilja, takođe u nadležnosti ovog Ministarstva, još uvek nisu uspostavljene, iako je Konvencija Saveta Evrope potvrđena još (davne) 2013. godine.

Možda ovaj nacrt Zakona nije najbolji, ali izražavamo sumnju da će naredni biti bolji, stoga tražimo da se što pre nađe u skupštinskoj proceduri.

⁴ <http://preugovor.org/Tekstovi/249/Pristupanje-Evropskoj-uniji-pogled-na-prava-zena.shtml>

⁵ Odluka o obrazovanju Radne grupe za izradu Nacionalnog akcionog plana Republike Srbije za primenu Rezolucije 1325 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija – Žene, mir i bezbednost (2016–2020) (05 br. 02-13886 / 2015 od 25. decembra 2015. godine) <http://www.slglasnik.info/sr/109-25-12-2015/32040-odluka-o-obrazovanju-radne-grupe-za-izradu-nacionalnog-akcionog-plana-republike-srbije-za-primenu-rezolucije-1325-saveta-bezbednosti-ujedinjenih-nacija-zene-mir-i-bezbednost-2016-2020.html>.

⁶ Indeks predstavlja instrument EU kojim se meri rodna ravnopravnost na skali od 1 (potpuna neravnopravnost) do 100 (potpuna ravnopravnost) u šest oblasti: znanje, rad, novac, zdravlje, vreme, moć, i dve podoblasti – nasilje i „nailaženje na neravnopravnosti“.